

Quickscan flora en fauna ontsluiting Professor Schoemaker Plantage te Delft

November 2017
P17-043/W1300
Auteur: S. Westbroek

Natuur-Wetenschappelijk Centrum
078-6213921
nwcadvies@nwcadvies.nl
www.nwcadvies.nl

**Quickscan flora en fauna ontsluiting
Professor Schoemaker Plantage
te Delft**

Quickscan flora en fauna ontsluiting Professor Schoemaker Plantage te Delft

Opdrachtgever:	Professor Schoemaker Plantage CV
Uitvoering:	Natuur-Wetenschappelijk Centrum
Samenstelling:	Sanne Westbroek
Collegiale Toets:	Alexandra Haan
Veldwerk:	Tamar Braaksma, Alexandra Haan, Jos Koopman (stagiair), Sanne Westbroek
Foto's:	Jos Koopman

Quickscan flora en fauna ontsluiting Professor Schoemaker Plantage te Delft [Samenst.: Westbroek, S.] [Foto's: Koopman, J.]. Met lit. opg., Dordrecht: Strix/NWC].

Trefw.: Wet natuurbescherming, ontsluiting, Professor Schoemaker Plantage, Schoemakerstraat, Delft

W1300/P17-043

Niets uit deze uitgave mag openbaar worden gemaakt of verveelvoudigd, door middel van; druk, fotokopie, microfilm of op enige andere wijze, zonder toestemming van de uitgever of de opdrachtgever.

Dordrecht, november 2017

Inhoud

1	Inleiding	7
2	Gebiedsbeschrijving en voorgenomen plannen	9
3	Wettelijk kader	13
4	Methode	17
5	Resultaten	19
6	Effecten en verplichtingen	23

Referenties

Bijlagen:

Bijlage 1: Beschermden soorten Wet natuurbescherming

Bijlage 2: Vrijgestelde soorten provincie Zuid-Holland

Bijlage 3: Vleermuizen en ruimtelijke ingrepen

Bijlage 4: Vogels en ruimtelijke ingrepen

Samenvatting

Onderstaande tabel geeft de conclusies uit voorliggend rapport weer. Voor de volledigheid en om een verkeerde interpretatie te voorkomen, dient ook hoofdstuk 6 (effecten en verplichtingen) gelezen te worden.

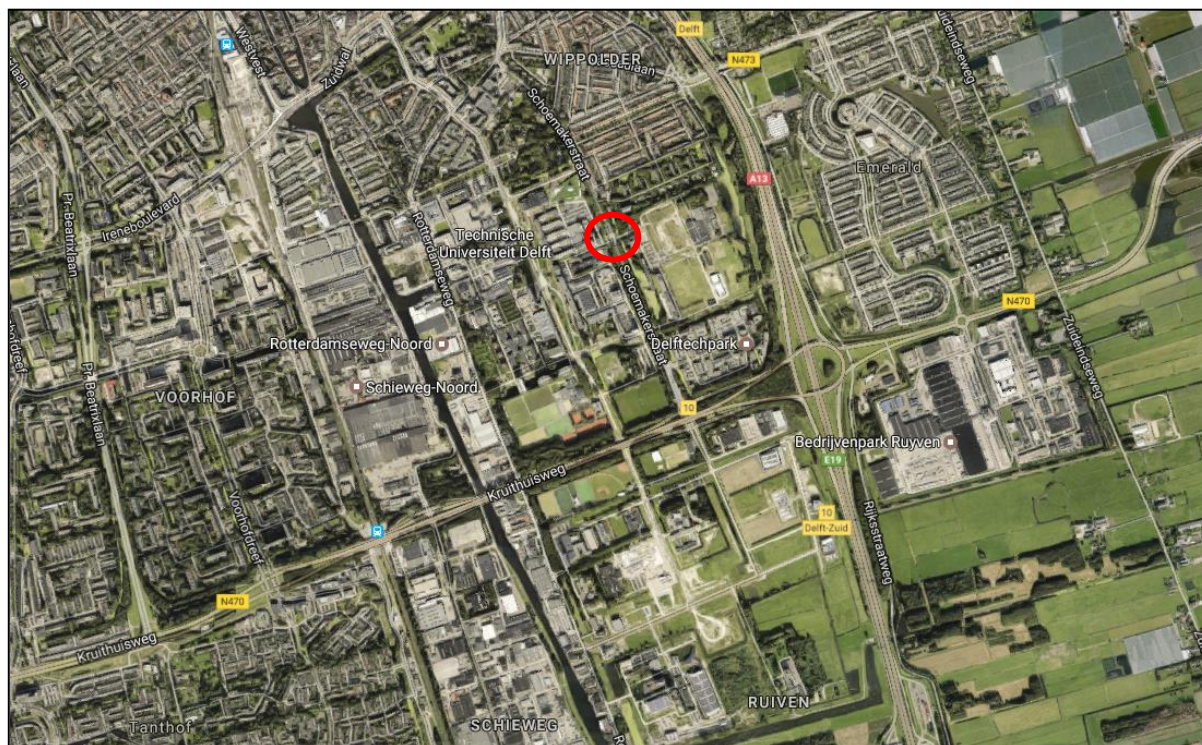
Soortgroep	Bevindingen	Effecten beschermde soorten	Verplichtingen
Vleermuizen	- Boom met holte geschikt als vleermuis-verblijfplaats net buiten plangebied - Bomenrijen geschikt als vliegrouete voor vleermuizen	Mogelijk aantasting verblijfplaats en vliegrouete vleermuizen	Aanvullend onderzoek bestaande uit minimaal vier inventarisaties; Twee in de periode half mei - half juli en twee in de periode half augustus - begin oktober
Vogels vaste verblijfplaats	Aanwezigheid jaarrond beschermde nesten Sperwer niet met voldoende zekerheid uit te sluiten	Mogelijk vernieling en verstoring vaste verblijfplaatsen	Aanvullend onderzoek bestaande uit twee extra veldbezoeken in de periode maart-juni
Overige vogels	Plangebied geschikt als broedlocatie	Mogelijk vernieling en verstoring broedsels	Buiten broedseizoen (globaal half maart t/m half juli) werken of check broedgevallen vlak voorafgaand aan werkzaamheden
Amfibieën	Geen beschermde soorten	Geen	Zorgplicht. - Amfibieën de gelegenheid geven om te vluchten of zich te verplaatsen naar een schuilplaats buiten het bereik van de werkzaamheden
Vissen	Geen beschermde soorten	Geen	Zorgplicht. - Werkzaamheden in water buiten voortplantingsperiode (maart t/m juli) - Eerst roering aanbrengen in water - Eén richting op werken - Geen werkzaamheden in water bij ijs op het water of vorst
Watergebonden ongewervelden	Geen beschermde soorten	Geen	Zorgplicht
Vaatplanten	Geen beschermde soorten	Geen	Zorgplicht

1. Inleiding

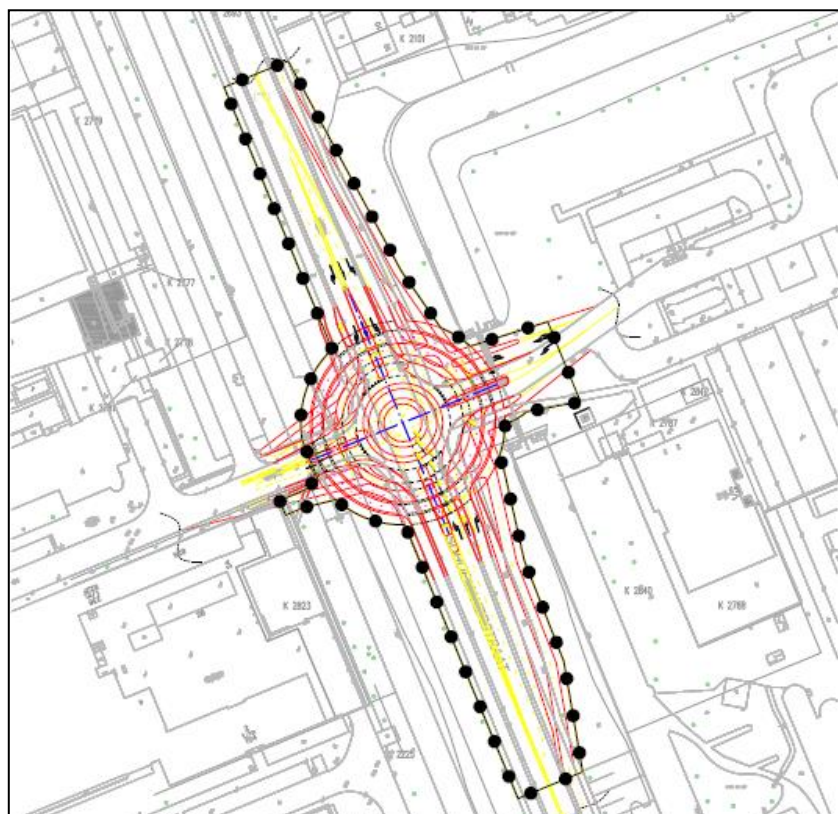
Er bestaan plannen om, ten behoeve van de ontwikkeling van een nieuwbouwwijk genaamd de Professor Schoemaker Plantage te Delft, een verkeersoplossing te realiseren bij de noordelijke ontsluiting. De gemeente Delft heeft een ontwerp gemaakt van twee mogelijke verkeersoplossingen. De ene oplossing betreft een verkeersregelinstantie (VRI), waarvoor acht bomen ten oosten van de Schoemakerstraat gekapt dienen te worden en waarvoor een watergang deels gedempt dient te worden. De andere oplossing betreft een rotonde, waarvoor in ieder geval twee bomen gekapt dienen te worden en waarvoor een watergang deels gedempt dient te worden.

In het kader van de Wet natuurbescherming dient bij dergelijke ruimtelijke ingrepen onderzoek gedaan te worden naar de aanwezige natuurwaarden en dient een beoordeling gemaakt te worden van eventuele negatieve effecten van de plannen op deze waarden.

De Professor Schoemaker Plantage CV heeft het Natuur-Wetenschappelijk Centrum (NWC) gevraagd voor het uitvoeren van een quickscan flora en fauna voor deze locatie en om te adviseren in het kader van de relevante natuurwetgeving.

Figuur 1: Ligging van het plangebied (rood omcirkeld) in de omgeving

Figuur 2: Begrenzing van het plangebied

2. Gebiedsbeschrijving en voorgenomen plannen

Gebiedsbeschrijving

Het plangebied bevindt zich ter hoogte van de kruising tussen de Schoemakerstraat met de Van Embdenstraat en Stieltjesweg, ten zuidwesten van de Professor Schoemaker Plantage, in de bebouwde kom van Delft, provincie Zuid-Holland (figuur 1). Binnen het plangebied zijn onder andere bomenrijen en watergangen met flauwe oevers aanwezig. Voor de begrenzing van het plangebied, zie figuur 2 op de vorige pagina. Voor een impressie van het plangebied, zie foto's 1 t/m 4.

Foto 1: Huidige ontsluiting

Foto 2: Bomenrijen

Foto 3: Watergang voorzien van flauwe oever

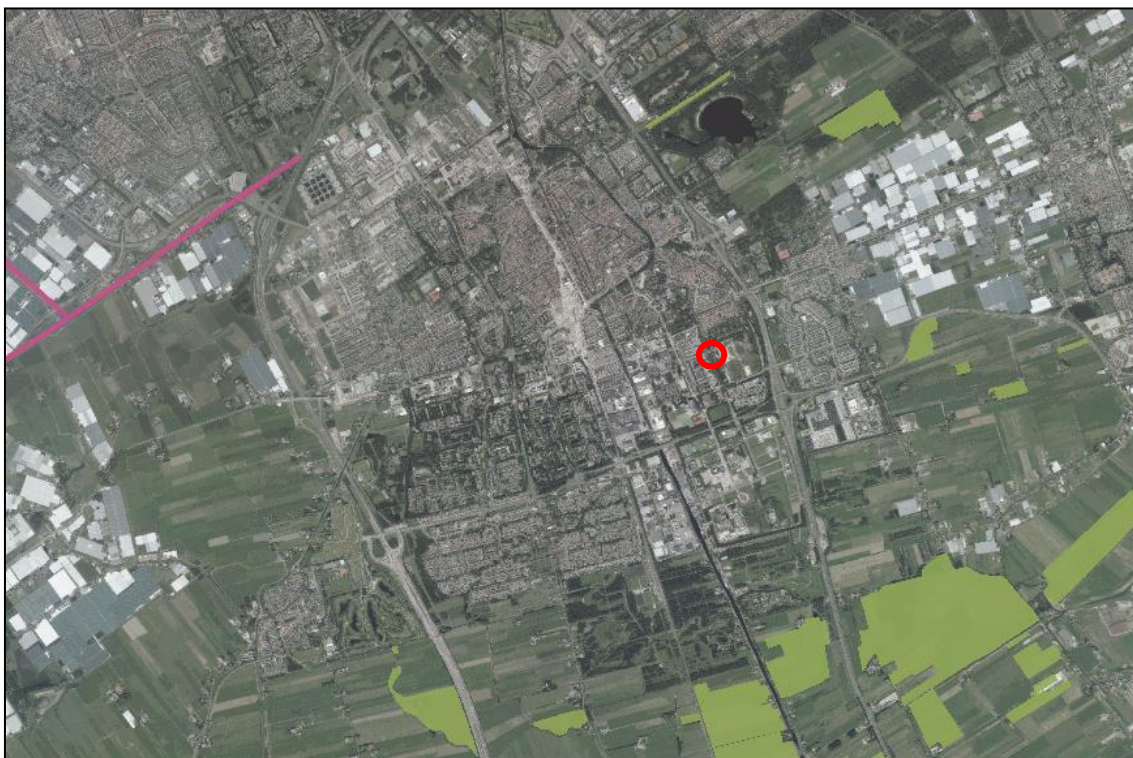
Foto 4: Watergang voorzien van flauwe oever

Beschermde gebieden

Het dichtstbijzijnde natuurgebied dat onder bescherming van de Wet natuurbescherming valt, is Natura 2000-gebied Solleveld & Kapittelduinen. Dit gebied bevindt zich op ongeveer 13 kilometer afstand vanaf het plangebied. Vanwege deze grote afstand en omdat het plangebied zich binnen de bebouwde kom van Delft bevindt, worden er geen nadelige effecten op aangewezen habitattypen en doelsoorten van beschermde natuurgebieden verwacht als gevolg van versnippering, optische verstoring, verstoring

door geluid, licht, trillingen en andere storingsfactoren. Voor deze storingsfactoren is daarom geen verdere toetsing aan de natuurwetgeving nodig.

Het plangebied maakt geen deel uit van het Natuurnetwerk Nederland (NNN) (figuur 3). Omdat er, als gevolg van de voorgenomen plannen, geen oppervlakte aan NNN-gebied verloren gaat, is er geen verdere toetsing aan de wet- en regelgeving omtrent het NNN nodig.

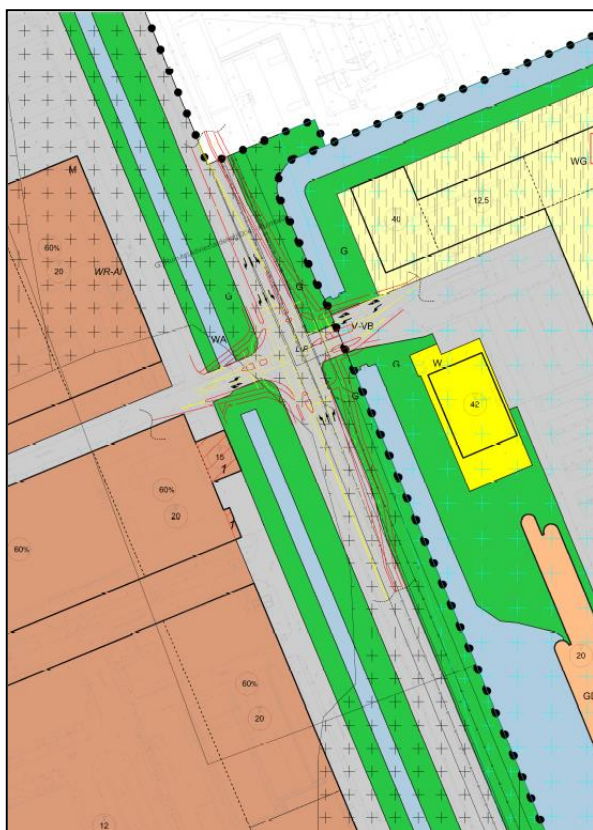

Figuur 3: Ligging plangebied (rood omcirkeld) t.o.v. NNN-gebied (groen en paars gearceerd).

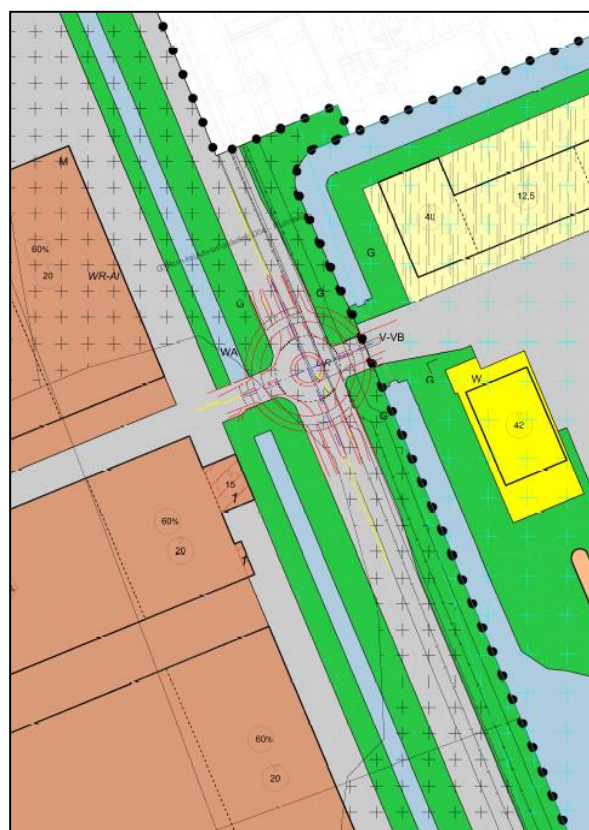
Bron: <https://www.zuid-holland.nl/overons/feiten-cijfers/interactieve/>

Voorgenomen plannen

Er bestaan plannen om een verkeersoplossing te realiseren bij de noordelijke ontsluiting van de Professor Schoemaker Plantage te Delft. De gemeente Delft heeft een ontwerp gemaakt van twee mogelijke verkeersoplossingen. De ene oplossing betreft een verkeersregelinstallatie (VRI) (figuur 4 op de volgende pagina), waarvoor in ieder geval acht bomen ten oosten van de Schoemakerstraat gekapt dienen te worden en waarvoor een watergang deels gedempt dient te worden. De andere oplossing betreft een rotonde (figuur 5 op de volgende pagina), waarvoor in ieder geval twee bomen gekapt dienen te worden en waarvoor eveneens een watergang deels gedempt dient te worden. Beide oplossingen gaan door een bestemming groen (primaire ecologische zone) heen.

Figuur 4: Verkeersoplossing VRI

Figuur 5: Verkeersoplossing rotonde

3. Wettelijk kader

Voor dier- en plantensoorten zijn in de Wnb een aantal verbodsbepalingen opgenomen, waarvan vooral de artikelen 3.1, 3.5 en 3.10 belangrijk zijn in het kader van flora- en faunaonderzoek bij onder andere ruimtelijke ontwikkelingen (tekstvak 1).

Artikelen 3.1, 3.5 en 3.10 Wet natuurbescherming:

Artikel 3.1

1. Het is verboden opzettelijk van nature in Nederland in het wild levende vogels van soorten als bedoeld in artikel 1 van de Vogelrichtlijn te doden of te vangen.
2. Het is verboden opzettelijk nesten, rustplaatsen en eieren van vogels als bedoeld in het eerste lid te vernielen of te beschadigen, of nesten van vogels weg te nemen.
3. Het is verboden eieren van vogels als bedoeld in het eerste lid te rapen en deze onder zich te hebben.
4. Het is verboden vogels als bedoeld in het eerste lid opzettelijk te storen.

Artikel 3.5

1. Het is verboden in het wild levende dieren van soorten, genoemd in bijlage IV bij de Habitatrichtlijn, bijlage II bij het Verdrag van Bern of bijlage I bij het Verdrag van Bonn, in hun natuurlijke verspreidingsgebied opzettelijk te doden of te vangen.
2. Het is verboden dieren als bedoeld in het eerste lid opzettelijk te verstoren.
3. Het is verboden eieren van de dieren als bedoeld in het eerste lid in de natuur opzettelijk te vernielen of te rapen.
4. Het is verboden de voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van dieren als bedoeld in het eerste lid te beschadigen of te vernielen.
5. Het is verboden planten van soorten, genoemd in bijlage IV bij de Habitatrichtlijn of bijlage I bij het Verdrag van Bern, in hun natuurlijke verspreidingsgebied opzettelijk te plukken en te verzamelen of af te snijden, te ontwortelen of te vernielen.

Artikel 3.10

1. Het is verboden:
 - a) In het wild levende zoogdieren, amfibieën, reptielen, vissen, dagvlinders, libellen en kevers van de soorten genoemd in de bijlage, onderdeel A bij deze wet, opzettelijk te doden of te vangen;
 - b) De vaste voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van dieren als bedoeld in onderdeel a opzettelijk te beschadigen of te vernielen;
 - c) Vaatplanten van de soorten, genoemd in de bijlage, onderdeel B bij deze wet, in hun natuurlijke verspreidingsgebied opzettelijk te plukken en te verzamelen, af te snijden, te ontwortelen of te vernielen.

De verbodsbepalingen uit de artikelen gelden overal in Nederland, ongeacht het type of de omvang van de werkzaamheden of activiteiten die uitgevoerd worden. De bepalingen uit de Wnb kunnen daarom van invloed zijn op ruimtelijke ingrepen, zoals het aanleggen van infrastructuur, het slopen en realiseren van bebouwing, het uitbreiden van industriegebieden en het kappen van bomen. Ook bij het opstellen of herzien van bestemmingsplannen zijn de bepalingen uit de Wnb van belang. In het kader van het zorgvuldigheidsbeginsel en het voorzorgsbeginsel (Algemene Wet Bestuursrecht) dient bij het opstellen en herzien van bestemmingsplannen en bij (ruimtelijke) activiteiten een toetsing aan de Wnb plaats te vinden. Deze toetsing moet de volgende onderdelen bevatten:

- Een inventarisatie van het voorkomen van wettelijk beschermde dier- en plantensoorten in het plangebied en binnen de invloedssfeer van de activiteit;
- Een inventarisatie en beoordeling van (significant) nadelige effecten als gevolg van de activiteit, op beschermde soorten die binnen het plangebied en/of binnen de invloedssfeer van de activiteit aanwezig zijn;
- Indien nodig een opname van maatregelen die de negatieve effecten op de beschermde soorten en hun leefgebieden mitigeren en/of compenseren.

De Wnb kent drie categorieën van beschermde soorten die ook terug te vinden zijn in de artikelen met verbodsbepalingen: alle vogels uit de Europese Vogelrichtlijn (artikel 3.1), alle soorten die in de Europese Habitatrichtlijn vermeld worden (artikel 3.5) en “overige soorten” (artikel 3.10) die alleen op nationaal niveau beschermd worden. Provincies mogen afwijken van de lijst met “overige soorten” door vrijstelling te verlenen voor bepaalde soorten (bijlage 2). Hierdoor kan deze lijst per provincie verschillen. Een overzicht van alle beschermde soorten is te vinden in bijlage 1.

Soorten Vogelrichtlijn en Habitatrichtlijn

Wanneer één of meerdere verbodsbepalingen uit artikel 3.1 en/of artikel 3.5 Wnb overtreden worden door de voorgenomen activiteit, dient een ontheffing aangevraagd te worden bij de provincie waarin de activiteit plaatsvindt. Een ontheffing voor het overtreden van verbodsbepalingen wordt voor soorten uit de Vogelrichtlijn en Habitatrichtlijn alleen verleend wanneer voldaan wordt aan *elk* van de volgende voorwaarden:

- Er bestaat geen andere bevredigende oplossing;
- Zij is nodig:
 - a) In het belang van de volksgezondheid of de openbare veiligheid; of
 - b) In het belang van een dwingende reden van groot openbaar belang; of
 - c) In het belang van de veiligheid van het luchtverkeer;
- Er wordt geen afbreuk gedaan aan het streven de populaties van de betrokken soort in hun natuurlijke verspreidingsgebied in een gunstige staat van instandhouding te laten voortbestaan.

Voor vogels kan echter geen beroep gedaan worden op belang b “dwingende reden van groot openbaar belang”.

Wanneer overtreding van de verbodsbepalingen voorkomen kan worden door het treffen van mitigerende maatregelen, is het aanvragen van een ontheffing niet nodig. Wel kan in dergelijke gevallen toch ontheffing aangevraagd worden om de te treffen maatregelen goed te laten keuren. Indien het bevoegd gezag de maatregelen goedkeurt, wordt door hen een “positieve afwijzing” afgegeven.

Bij de aanvraag van een ontheffing in het kader van de Wnb zijn een activiteitenplan en, in sommige gevallen, een compensatieplan noodzakelijk. Hierin staan de bevindingen uit de flora- en faunatoets vermeld en worden maatregelen beschreven die uitgevoerd zullen worden om ervoor te zorgen dat de nadelige effecten op beschermde plant- en diersoorten in en binnen de invloedssfeer van de activiteit zoveel mogelijk te voorkomen, dan wel te beperken.

Overige soorten

Voor de soorten uit deze categorie geldt een vrijstelling van de verbodsbepalingen uit artikel 3.10 mits een door het ministerie van EZ goedgekeurde gedragscode van toepassing is op de activiteit. Indien aantoonbaar gewerkt kan worden volgens een dergelijke gedragscode, hoeft geen ontheffing aangevraagd te worden voor het overtreden van één of meerdere verbodsbepalingen uit artikel 3.10 van de Wnb.

Indien er geen goedgekeurde gedragscode van toepassing is op de activiteit of het niet mogelijk is om volgens een dergelijke gedragscode te werken, dient bij overtreding van verbodsbepalingen wel een ontheffing aangevraagd te worden. De ontheffing kan voor deze soorten echter op grond van meer belangen verleend worden dan het geval is voor de Vogel- en Habitatrichtlijnsoorten.

Zorgplicht

Tenslotte geldt voor alle plant- en diersoorten (ook de onbeschermden) de zorgplicht uit artikel 1.11 van de Wet natuurbescherming. Deze houdt in dat mogelijke nadelige gevolgen voor planten en dieren, voor zover redelijk, zoveel mogelijk vermeden moeten worden.

4. Methode

De quickscan die uitgevoerd is, bestond uit een veldbezoek en een kort literatuuronderzoek. Voor het literatuuronderzoek is gebruikgemaakt van eigen gegevens van het NWC en van verspreidingsgegevens van soorten verzameld door instanties zoals RAVON en de Vlinderstichting.

Op basis van het literatuuronderzoek is bepaald voor welke soortgroepen de aanwezigheid en/of geschiktheid van het plangebied onderzocht diende te worden; tijdens het veldbezoek is aandacht besteed aan de functie van het plangebied voor vleermuizen, vogels met een vaste verblijfplaats en beschermde vissen, amfibieën, watergebonden ongewervelden en vaatplanten. Aanwezigheid van beschermde soorten uit overige soortgroepen kan, op basis van habitateisen, verspreidingsgegevens en kenmerken van het plangebied, op voorhand worden uitgesloten.

Het veldbezoek is op 18 april 2017 uitgevoerd door een ecooloog van het NWC. De temperatuur tijdens het veldbezoek bedroeg ongeveer 8 °C. Het was half bewolkt en de windkracht bedroeg 1 Bft. Deze gegevens zijn door de medewerkers in het veld gemeten.

Vleermuizen

Het plangebied is beoordeeld op de mogelijke waarde voor vleermuizen (bijlage 3). Hierbij is beoordeeld in hoeverre de bomen binnen en in de directe omgeving van het plangebied geschikt zijn als verblijfplaats voor vleermuizen. Er is onder andere gelet op de aanwezigheid en kenmerken van holtes en spleten in bomen. Ook is gelet op sporen van vleermuizen, zoals keuteltjes, afgebeten insectenvleugels en aanwezigheid van meststrepen bij eventuele invliegopeningen. Zulke sporen zijn in de praktijk echter lastig te vinden. Wanneer deze niet worden aangetroffen, betekent dit daarom niet automatisch dat er geen vleermuizen aanwezig kunnen zijn.

Daarnaast is beoordeeld of er binnen en in de directe omgeving van het plangebied potentieel belangrijke vliegroutes en/of foerageergebied aanwezig zijn, zoals bomenrijen, andere groene, lijnvormige landschapselementen en (kleinschalige) weilanden en andere half open gebieden. Hierbij is tevens gelet op het aanbod van geschikt foerageergebied in de omgeving van het plangebied.

Vogels met een vaste verblijfplaats

Vogels met een vaste verblijfplaats worden jaarrond beschermd door de Wet natuurbescherming. Dit geldt ook voor hun functionele leefomgeving (bijlage 4). Voorbeelden van vogels die vaste verblijfplaatsen hebben, zijn de Buizerd (*Buteo buteo*) en de Sperwer (*Accipiter nisus*). Tijdens de quickscan is het plangebied onderzocht op de aanwezigheid van broedplaatsen van vogels met een vaste verblijfplaats en is bepaald welke gevolgen de voorgenomen plannen voor deze vogels met zich meebrengen. Hierbij is

gelet op sporen (braakballen, veren, uitwerpselen, etc.), nesten (o.a. horsten en oude kraaiennesten) en waarnemingen van de betreffende vogelsoorten (geluid/zicht/territoriumindicerend gedrag). Tevens is bekeken of het gebied een significant onderdeel zou kunnen zijn van de functionele leefomgeving van een vogelsoort met een vaste verblijfplaats.

Amfibieën

Uit verspreidingsgegevens van stichting RAVON blijkt dat de beschermde Rugstreepad (*Bufo calamita*) in de omgeving van het plangebied voorkomt. Om deze reden is tijdens het veldbezoek beoordeeld in hoeverre het plangebied geschikt leefgebied vormt voor deze soort. Hierbij is onder andere gelet op de aanwezigheid van zandige terreinen, pioniersvegetatie en geschikt voortplantingswater.

Vissen

In de omgeving van het plangebied komen geen vissoorten voor die onder bescherming van de Wet natuurbescherming vallen. Dit blijkt uit verspreidingsgegevens van de Stichting RAVON. Zekerheidshalve zijn de watergangen tijdens het veldbezoek steekproefsgewijs met behulp van elektrische visapparatuur bemonsterd. Alle gevangen vissen zijn in het veld gedetermineerd en zo snel mogelijk weer teruggezet in het water waaruit zij kwamen.

Watergebonden ongewervelden

In het oppervlaktewater zou de beschermde waterslak Platte schijfhoren (*Anisus vorticulus*) voor kunnen komen. Tijdens de quickscan is het water met behulp van een schepnet bemonsterd. Hierbij is het schepnet door de onderwatervegetatie gehaald en is zo min mogelijk bodemmateriaal meegeschept. Vervolgens is het monster in een emmer gedaan en zijn alle eventueel aanwezige schijfhorens (alle soorten) verzameld. Gevangen slakken zijn meegenomen en gedetermineerd in het laboratorium.

Vaatplanten

Binnen het plangebied zouden beschermde vaatplanten voor kunnen komen. Tijdens de quickscan is daarom op de aanwezigheid van en geschiktheid van het gebied voor deze soorten gelet. Aan de hand hiervan zijn de gevolgen van de plannen voor beschermde vaatplanten bepaald.

5. Resultaten

Vleermuizen

Een boom net buiten het plangebied beschikt over een holte die geschikt is om te dienen als vaste verblijfplaats voor vleermuizen (figuur 7 op de volgende pagina).

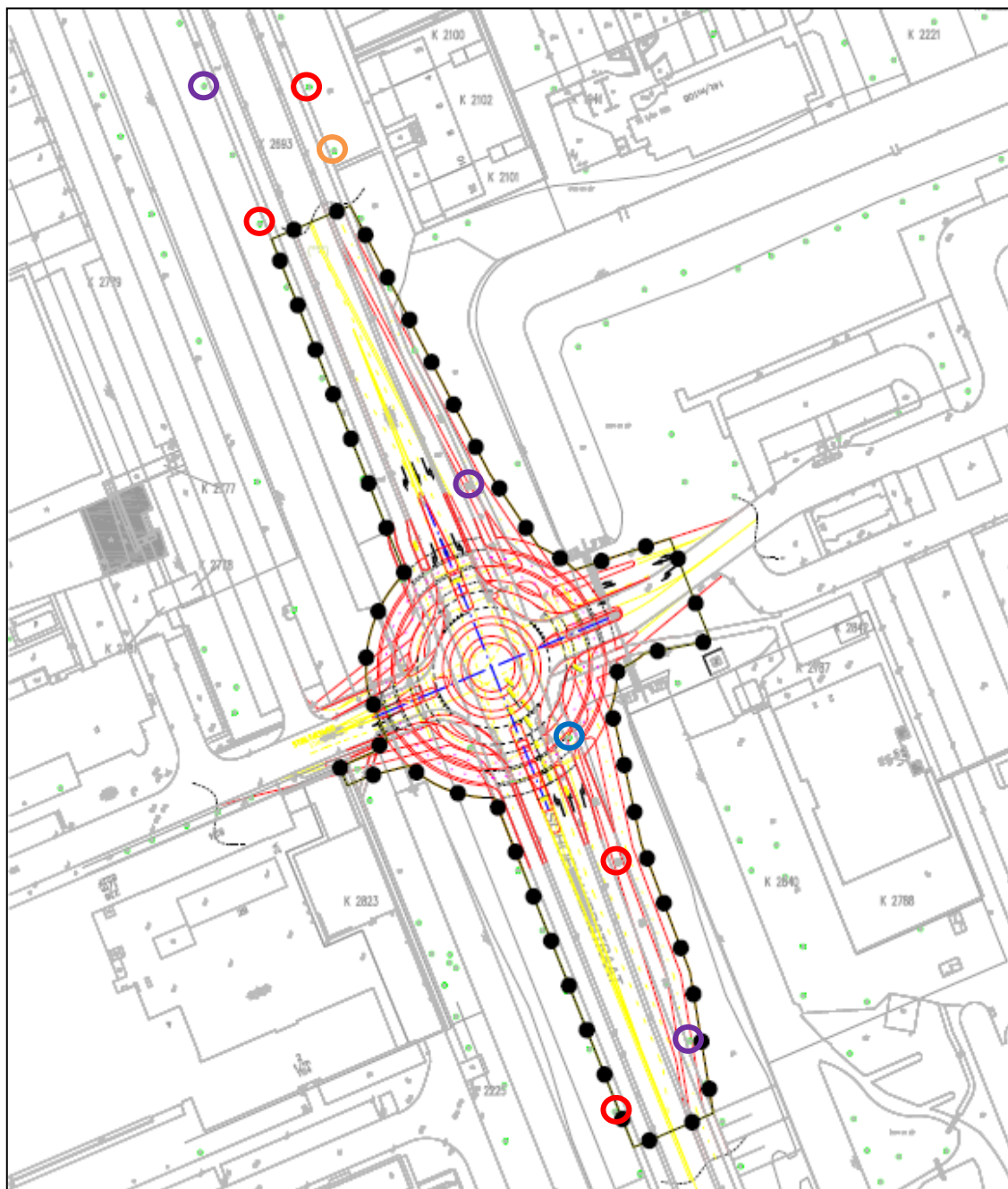
Uit gegevens van een gemeentebreed vleermuisonderzoek blijkt bovendien dat ter plaatse van het plangebied een vliegroute aanwezig is (e-mailcorrespondentie Guus Moret, gemeente Delft, 5 mei 2017). De bomenrijen binnen het plangebied maken onderdeel uit van deze vliegroute (van verblijfplaats naar jachtgebied en vice versa) en functioneren voor vleermuizen onder andere als oriëntatiepunt in het landschap. De bomenrijen maken daarnaast mogelijk onderdeel van het jachtbiotoop van vleermuizen uit, doordat vleermuizen in de luwte en beschutting van de bomen kunnen foerageren.

Vogels met een vaste verblijfplaats

In een zevental bomen binnen en net buiten het plangebied bevinden zich nesten van kraaiachtigen; vier nesten van de Ekster (*Pica pica*) en drie van de Zwarte kraai (*Corvus corone*) (figuur 6 op de volgende pagina). De Ekster en de Zwarte Kraai worden vermeld in categorie 5 van de Wet natuurbescherming. De twee eksternesten ten noorden van het plangebied maakten ten tijde van het veldbezoek een vervallen indruk en waren niet in gebruik. Voor de overige twee eksternesten zijn ten tijde van het veldbezoek geen aanwijzingen aangetroffen dat ze in gebruik waren als broedgelegenheid. Voor het meest noordelijke en zuidelijke kraaiennest geldt eveneens dat er ten tijde van het veldbezoek geen aanwijzingen waren dat ze in gebruik waren als broedgelegenheid. Op het middelste nest was ten tijde van het veldbezoek een Zwarte kraai aan het broeden.

Nesten van kraaiachtigen zijn jaarrond beschermd als ze in gebruik zijn door een vogelsoort met een vaste verblijfplaats, zoals de Buizerd of de Sperwer, die worden vermeld in categorie 4 van de Wet natuurbescherming. Deze soorten gebruiken nesten van kraaiachtigen vaak als basis, maar bouwen het zelf nog uit of passen het anderszins aan. Ten tijde van het veldbezoek zijn er geen aanwijzingen aangetroffen dat de betreffende nesten zijn uitgebouwd en/of aangepast door een vogelsoort met een vaste verblijfplaats. Ook zijn er geen sporen gevonden en/of waarnemingen gedaan van deze vogelsoorten. De nesten binnen het plangebied zijn niet geschikt als broedgelegenheid voor de Buizerd; voor deze soort zijn ze niet omvangrijk genoeg. Echter kan, op basis van de veldbezoek, niet met voldoende zekerheid uitgesloten worden dat de kraaiennesten binnen en nabij het plangebied in gebruik zijn door de Sperwer.

Het plangebied kan daarnaast van belang zijn als broedplaats, foerageergebied en schuilplaats voor overige vogelsoorten, zoals de Houtduif (*Columba palumbus*), de Meerkoet (*Fulica atra*) en de Wilde eend (*Anas platyrhynchos*).

Figuur 6: Boom met vleermuisgeschikte holte (oranje omcirkeld), bomen met nest Zwarte kraai (paars omcirkeld), bomen met nest Ekster (rood omcirkeld) en boom met nest Houtduif (blauw omcirkeld)

Amfibieën

Het plangebied is niet geschikt als leefgebied voor de Rugstreeppad. Dit omdat er geen goed vergraafbare bodem aanwezig is waarin deze soort zich kan ingraven om te verblijven en te overwinteren. Daarnaast leeft de Rugstreeppad met name op zandige terreinen met een betrekkelijk hoge dynamiek, zoals de duinen, de uiterwaarden van grote rivieren, opgespoten terreinen, heidevelden en akkers. Dergelijk biotoop is binnen het plangebied niet aanwezig. Om deze redenen kan de aanwezigheid van de Rugstreeppad binnen het plangebied met voldoende zekerheid worden uitgesloten.

Vissen

Bij het steekproefsgewijs bevissen van de watergangen binnen het plangebied zijn geen beschermde vissoorten aangetroffen. Deze worden op basis van verspreidingsgegevens ook niet verwacht. De gevangen soorten en aantallen worden weergegeven in tabel 1.

Tabel 1: Gevangen vissoorten en aantallen

Nederlandse naam	Wetenschappelijke naam	Aantal
Snoek	<i>Esox lucius</i>	1
Tiendoornige stekelbaars	<i>Pungitius pungitius</i>	2
Zeelt	<i>Tinca tinca</i>	1

Watergebonden ongewervelden

In geen van de slakkenmonsters die bij het veldbezoek meegenomen zijn is de Platte schijfhoren aangetroffen. Vanwege de geleverde onderzoeksinspanning, kan met voldoende zekerheid gesteld worden dat deze soort ook niet aanwezig is in de watergangen binnen het plangebied. Tabel 2 geeft een overzicht van de soorten waterslakken die wel in de slakkenmonsters aanwezig waren.

Tabel 2: Gevonden soorten waterslakken en aantallen

Nederlandse naam	Wetenschappelijke naam	Aantal
Gewone schijfhoren	<i>Planorbis planorbis</i>	1
Gewone poelslak	<i>Lymnaea stagnalis</i>	2
Moerashoornschaal	<i>Musculium lacustre</i>	7
Grote diepslak	<i>Bithynia tentaculata</i>	65
Puntige blaashoren	<i>Physella acuta</i>	2
Posthorenslak	<i>Planorbarius corneus</i>	3
Kleine diepslak	<i>Bithynia leachii</i>	3
Vijverpluimdrager	<i>Valvata piscinalis</i>	3
Ovale poelslak	<i>Radix balthica</i>	3
Spitse moerasslak	<i>Viviparus contectus</i>	2
Draaikolkschijfhoren	<i>Anisus vortex</i>	17
Witte schijfhoren	<i>Gyraulus albus</i>	1
Bronblaashoren	<i>Physa fontinalis</i>	2

Vaatplanten

Tijdens het veldbezoek zijn er geen beschermde vaatplanten aangetroffen binnen het plangebied. Er kan geconstateerd worden dat het plangebied, vanwege de voedselrijke omstandigheden, ook geen geschikt biotoop vormt voor beschermde vaatplanten die ten tijde van het veldbezoek niet zichtbaar waren.

6. Effecten en verplichtingen

Vleermuizen

De bomenrijen binnen het plangebied zijn (geschikt als) onderdeel van een vliegroute van vleermuizen. Ook kunnen vleermuizen in de luwte en beschutting van de bomen binnen het plangebied foerageren. Daarnaast bevindt zich in een boom nabij het plangebied een holte die geschikt is als verblijfplaats voor vleermuizen. Als gevolg van de voorgenomen plannen zouden nadelige effecten op deze potentiële verblijfplaats op kunnen treden, bijvoorbeeld als gevolg van verstoring door extra lichtinvloeden. Om de functie van de bomenrijen en de boomholte voor vleermuizen te kunnen bepalen en om de effecten van de werkzaamheden op een eventuele verblijfplaats, vliegroute en/of foerageergebied te kunnen bepalen, is aanvullend vleermuisonderzoek nodig. Alleen dan kan bepaald worden of er bij de voorgenomen werkzaamheden sprake is van overtreding van artikel 3.4, lid 4 van de Wet natuurbescherming.

Leidraad voor vleermuisonderzoek is het vleermuisprotocol van 2017. Vleermuizen gebruiken gedurende het jaar verschillende verblijfplaatsen (i.e. kraamplaats, zomerverblijfplaats, paarverblijf, winterverblijfplaats, jachtgebied). Het vleermuisprotocol stelt dat ten minste vier inventarisatiemomenten nodig zijn om een goed beeld te krijgen van de waarde van een boomholte als verblijfplaats. In de kraam/zomerperiode (half mei - half juli) moeten twee inventarisaties worden uitgevoerd en in de zomer/paarperiode (half augustus - eind september) ook twee. Voor vliegroutes en foerageergebied dienen minimaal twee inventarisaties in de periode half april tot half oktober (waarvan 1 in de kraamperiode) te worden uitgevoerd. Afhankelijk van de resultaten wordt bepaald of maatregelen en/of een ontheffing nodig zijn.

Vogels met een vaste verblijfplaats

Op basis van het veldbezoek kan aanwezigheid van vaste verblijfplaatsen van de Sperwer binnen en net buiten het plangebied niet met voldoende zekerheid worden uitgesloten. De Sperwer wordt vermeld in categorie 4 van de Wet natuurbescherming, wat inhoudt dat nesten van deze soort jaarrond beschermd zijn. Om aanwezigheid van een jaarrond beschermd verblijfplaats met voldoende zekerheid aan te kunnen tonen, dan wel uit te kunnen sluiten, is aanvullend onderzoek nodig. Alleen dan kan bepaald worden of er bij de voorgenomen werkzaamheden sprake is van overtreding van artikel 3.4, lid 4 van de Wet natuurbescherming. Het aanvullend onderzoek naar het gebruik van de nesten bestaat uit ten minste twee extra gerichte veldbezoeken in de periode maart - juni. Tijdens deze veldbezoeken zal gelet worden op nestindicatieve waarnemingen, zoals nestbouw, transport van voedsel naar het nest, alarmroepjes, afvliegende ouders en jongen op het nest. Met behulp van dit onderzoek wordt onder andere duidelijk of maatregelen en/of een ontheffing nodig zijn.

Daarnaast zijn in de bomen binnen het plangebied ekster- en kraaiennesten aangetroffen. De Ekster en de Zwarte kraai worden vermeld in categorie 5 van de Wet natuurbe-

scherming. Dergelijke vogelsoorten keren weliswaar vaak terug naar de plaats waar zij het jaar daarvoor hebben gebroed of de directe omgeving daarvan, maar beschikken over voldoende flexibiliteit om, als de broedplaats verloren is gegaan, zich elders te vestigen. Aangezien zich in de omgeving van het plangebied voldoende alternatieve nestbomen voor deze vogels bevinden (o.a. in de vorm van de overige bomen in de bomenrijen langs de Schoemakerstraat), zijn ten aanzien van deze vogelsoorten geen verdere maatregelen nodig. Wel dient de algemene zorgplicht in acht te worden genomen.

Tot slot dienen werkzaamheden waarbij broedplaatsen verloren kunnen gaan, zoals kapwerkzaamheden, het dempen van watergangen en het verwijderen van vegetatie, buiten het broedseizoen van vogels (globaal van half maart t/m half juli)* uit te worden gevoerd. Indien dergelijke werkzaamheden toch binnen het broedseizoen plaatsvinden, dient voorafgaand aan de werkzaamheden door een ecologisch deskundige te worden vastgesteld of er broedende vogels binnen de invloedssfeer van de werkzaamheden aanwezig zijn. Wanneer er broedgevallen worden vastgesteld, dient door de deskundige bepaald te worden of er sprake is van een wezenlijke invloed op de populatie van de betreffende vogelsoort. Mogelijk dienen maatregelen genomen te worden om nadelige effecten te voorkomen.

* Voor het broedseizoen wordt in de Wet natuurbescherming geen standaardperiode gehanteerd. Onder andere afhankelijk van de vogelsoort en de weersomstandigheden kan deze periode langer dan wel korter zijn.

Amfibieën

Het plangebied is niet geschikt als leefgebied voor de Rugstreeppad, waardoor aanwezigheid van beschermde amfibieën binnen het plangebied met voldoende zekerheid kan worden uitgesloten. Om deze reden zijn verdere maatregelen of een ontheffing ten aanzien amfibieën niet nodig. Wel dient de algemene zorgplicht in acht te worden genomen.

Vissen

In het plangebied zijn geen beschermde vissoorten aangetroffen. Op basis van verspreidingsgegevens worden deze ook niet verwacht. Anders dan de algemene zorgplicht bestaan er geen verplichtingen ten aanzien van deze soort-groep vanuit de Wet natuurbescherming.

Watergebonden ongewervelden

De Platte schijfhoren is niet aangetroffen in de watergangen binnen het plangebied. Anders dan de algemene zorgplicht bestaan er, ten aanzien van deze soortgroep, geen verplichtingen vanuit de Wet natuurbescherming.

Vaatplanten

Binnen het plangebied zijn geen beschermde vaatplanten aangetroffen. Deze worden op basis van biotoopkenmerken van het plangebied ook niet verwacht. Om deze reden bestaan er, anders dan de algemene zorgplicht, geen verplichtingen vanuit de Wet natuurbescherming ten aanzien van vaatplanten.

Zorgplicht

Tenslotte geldt voor alle plant- en diersoorten (ook de onbeschermde) de zorgplicht uit artikel 1.11 van de Wet natuurbescherming. Deze houdt in dat mogelijke nadelige gevolgen voor planten en dieren, voor zover redelijk, zoveel mogelijk vermeden moeten worden. Manieren om aan de zorgplicht te voldoen zijn bijvoorbeeld:

- Er wordt gelegenheid gegeven aan amfibieën en grondgebonden zoogdieren, die tijdens de werkzaamheden worden gevonden, te vluchten of zich te verplaatsen naar een schuilplaats buiten het bereik van de werkzaamheden. Dit gebeurt door onder andere vegetatie of bodemmateriaal (takken, stronken, steenhopen) gefaseerd te verwijderen;
- vlak voorafgaand aan de dempingswerkzaamheden roering in het water creëren, zodat vissen vroegtijdig het werkgebied kunnen verlaten;
- werkzaamheden in het water worden niet uitgevoerd als er ijs op het water aanwezig is;
- werkzaamheden in het water worden in één richting en naar een open einde uitgevoerd. Hierdoor hebben vissen de gelegenheid te vluchten en kunnen eventueel aanwezige grondgebonden zoogdieren en amfibieën aan de werkzaamheden ontsnappen;
- in verband met verstoring van aanwezige dieren worden de werkzaamheden overdag uitgevoerd.

Referenties

Database NWC

Ravon.nl

Waarneming.nl

Bijlage 1: Beschermde soorten Wet natuurbescherming

In het kader van de Wet natuurbescherming worden alle in Europa voorkomende en in het wild levende vogels beschermd en onderstaande soorten uit overige soortgroepen:

Amfibieën	Bultrug	Kleine	Gewone zeehond
<u>Habitatrichtlijn</u>	Butskop	dwergvleermuis	Grijze zeehond
Boomkikker	Dwergpotvis	Kleine hoefijzerneus	Grote bosmuis
Geelbuikvuurpad	Gestreepte dolfijn	Laatvlieger	Haas
Heikikker	Dwergvinvis	Meervleermuis	Hermelijn
Kamsalamander	Gewone dolfijn	Mopsvleermuis	Huisspitsmuis
Knoflookpad	Gewone spitsdolfijn	Noordse vleermuis	Konijn
Poelkikker	Gewone vinvis	Rosse vleermuis	Molmuis
Rugstreeppad	Griend	Ruige	Ondergrondse
Vroedmeesterpad	Grijze dolfijn	dwergvleermuis	woelmuis
	Kleine zwaardwalvis	Tweekleurige	Ree
<u>Overige soorten</u>	Narwal	vleermuis	Rosse woelmuis
Alpenwatersalamander	Noordse vinvis	Vale vleermuis	Steenmarter
der	Orca	Watervleermuis	Tweekleurige
Bruine kikker	Potvis	Landzoogdieren	bosspitsmuis
Gewone pad	Spitsdolfijn van gray	<u>Habitatrichtlijn</u>	Veldmuis
Kleine	Tuimelaar	Bever	Veldspitsmuis
watersalamander	Walrus	Hamster	Vos
Meerkikker	Witflankdolfijn	Hazelmuis	Waterspitsmuis
Middelste groene	Witsnuitdolfijn	Lynx	Wezel
kikker/bastaard	Witte dolfijn	Noordse woelmuis	Wild zwijn
kikker	Vleermuizen	Otter	Woelrat
Vinpootsalamander	<u>Habitatrichtlijn</u>	Wilde kat	Kreeftachtigen
Vuursalamander	Baardvleermuis	Wolf	<u>Overige soorten</u>
Vissen	Bechsteins		Europese
<u>Habitatrichtlijn</u>	vleermuis	<u>Overige soorten</u>	rivierkreeft
Houting	Bosvleermuis	Aardmuis	Weekdieren
Steur	Brandts vleermuis	Boommarter	<u>Habitatrichtlijn</u>
	Franjestaart	Bosmuis	Bataafse
<u>Overige soorten</u>	Gewone	Bunzing	stroommossel
Beekdonderpad	dwergvleermuis	Damhert	Platte schijfhoren
Beekprik	Gewone	Das	
Elrits	grootoorvleermuis	Dwergmuis	
Gestippelde alver	Grijze	Dwergspitsmuis	
Grote	grootoorvleermuis	Edelhert	
modderkruiper	Grote hoefijzerneus	Eekhoorn	
Kwabaal	Grote rosse	Egel	
Zeezoogdieren	vleermuis	Eikelmuis	
<u>Habitatrichtlijn</u>	Ingekorven	Gewone	
Bruinvis	vleermuis	bosspitsmuis	

**Sporenplanten-
bladmossen**Habitatrichtlijn

Geel
schorpioenmos
Tonghaarmuts

**Sporenplanten-
varens**Habitatrichtlijn

Kleine vlotvaren

Overige soorten

Blaasvaren
Groensteel
Schubvaren

ZaadplantenHabitatrichtlijn

Drijvende
waterweegbree
Groenknolorchis
Kruipend
moerasscherm
Liggende raket
Zomerschroeforchis

Overige soorten

Akkerboterbloem
Akkerdoornzaad
Akkerogentroost
Beklierde
ogentroost
Berggamander
Bergnactorchis
Blauw guichelheil
Bokkenorchis
Bosboterbloem
Bosdravik
Brave hendrik
Brede wolfsmelk
Breed wollegras
Bruinrode
wespenorchis
Dennenorchis
Dreps
Echte gamander
Fanjegentiaan
Geelgroene
wespenorchis
Geplooid
vrouwenmantel
Getande veldsla
Gevlekt
zonneroosje
Glad biggenkruid

Gladde zegge

Groene nachtorchis
Groot spiegelklokje
Grote bosaardbei
Grote
leeuwenklauw
Honingorchis
Kalkboterbloem
Kalketrip
Karthuiseranjier
Karwijselie
Kleine ereprijs
Kleine schorseneer
Kleine wolfsmelk
Kluwenklokje
Knollathyrus
Knolspirea
Korensla
Kranskarwij
Kruiptijm
Lange zonnedaauw
Liggende ereprijs
Moeragamander
Muurbloem
Naakte lathyrus
Naaldenkervel
Pijlscheefkelk
Roggelelie
Rood
peperboompje
Rozenkransje
Ruw parelzaad
Scherpkruid
Schubzegge
Smalle raai
Spits havikskruid
Steenbraam
Stijve wolfsmelk
Stofzaad
Tengere distel
Tengere veldmuur
Trosgamander
Veenbloembies
Vliegenorchis
Vroege ereprijs
Wilde averuit
Wilde ridderspoor
Wilde weit
Wolfskers
Zandwolfsmelk
Zinkviooltje
Zweedse kornoelje

DagvlindersHabitatrichtlijn

Apollovlinder
Boszandoog
Donker
pimpernelblauwtje
Grote vuurvlinder
Moerasparelmoer-
vlinder
Pimpernelblauwtje
Tijmblauwtje
Zilverstreephooi-
beestje

Overige soorten

Aardbeivlinder
Bosparelmoer-
vlinder
Bruin dikkopje
Bruine eikenpage
Duinparelmoer-
vlinder
Gentiaanblauwtje
Grote
parelmoervlinder
Grote vos
Grote
weerschijnvlinder
lepenpage
Kleine heivlinder
Kleine
ijsvogelvlinder
Kommavvlinder
Sleedoornpage
Spiegeldikkopje
Veenbesblauwtje
Veenbesparel-
moervlinder
Veenhooibeestje
Veldparelmoer-
vlinder
Zilveren maan

NachtvlindersHabitatrichtlijn

Teunisbloempijl-
staart

HaftenHabitatrichtlijn

Oeveraas

LibellenHabitatrichtlijn

Bronslibel
Gaffellibel

Gevlekte

witsnuitlibel
Groene
glazenmaker
Mercurwaterjuffer
Noordse
winterjuffer
Oostelijke
witsnuitlibel
Rivierrombout
Sierlijke
witsnuitlibel

Overige soorten

Beekrombout
Bosbeekjuffer
Donkere
waterjuffer
Gevlekte glanslibel
Gewone bronlibel
Hoogveenglanslibel
Kempense
heidlibel
Speerwaterjuffer

KeversHabitatrichtlijn

Brede
geelrandwaterroof-
kever
Gestreepte
waterroofkever
Juchtleerkever
Vermiljoenkever

Overige soorten

Vliegend hert

ReptielenHabitatrichtlijn

Dikkopschildpad
Gladde slang
Kemp's
zeeschildpad
Lederschildpad
Muurhagedis
Soepschildpad
Zandhagedis

Overige soorten

Adder
Hazelworm
Levendbarende
hagedis
Ringslang

Bijlage 2: Vrijgestelde soorten provincie Zuid-Holland

De verboden als bedoeld in artikel 3.10, eerste lid, van de wet, gelden voor de vrijgestelde soorten niet bij de uitvoering van handelingen in het kader van:

- De ruimtelijke inrichting of ontwikkeling van gebieden, daaronder begrepen het daarop volgende gebruik van het ingerichte of ontwikkelde gebied;
- bestendig beheer of onderhoud in de landbouw of bosbouw;
- bestendig beheer of onderhoud aan vaarwegen, watergangen, waterkeringen, waterstaats werken, oevers, vliegvelden, wegen, spoorwegen of bermen, of in het kader van natuurbeheer;
- bestendig beheer of onderhoud van de landschappelijke kwaliteiten van een bepaald gebied.

Soortgroep	Nederlandse naam	Wetenschappelijke naam
Amfibieën	Bruine kikker	<i>Rana temporaria</i>
Amfibieën	Gewone pad	<i>Bufo bufo</i>
Amfibieën	Kleine watersalamander	<i>Lissotriton vulgaris</i>
Amfibieën	Meerkikker	<i>Pelophylax ridibundus</i>
Amfibieën	Middelste groene kikker/Bastaard kikker	<i>Pelophylax kl. esculentus</i>
Zoogdieren-landzoogdieren	Aardmuis	<i>Microtus agrestis</i>
Zoogdieren-landzoogdieren	Bosmuis	<i>Apodemus sylvaticus</i>
Zoogdieren-landzoogdieren	Bunzing	<i>Mustela putorius</i>
Zoogdieren-landzoogdieren	Dwergmuis	<i>Micromys minutus</i>
Zoogdieren-landzoogdieren	Dwergspitsmuis	<i>Sorex minutus</i>
Zoogdieren-landzoogdieren	Egel	<i>Erinaceus europeus</i>
Zoogdieren-landzoogdieren	Gewone bosspitsmuis	<i>Sorex araneus</i>
Zoogdieren-landzoogdieren	Haas	<i>Lepus europeus</i>
Zoogdieren-landzoogdieren	Hermelijn	<i>Mustela erminea</i>
Zoogdieren-landzoogdieren	Huisspitsmuis	<i>Crocidura russula</i>
Zoogdieren-landzoogdieren	Konijn	<i>Oryctolagus cuniculus</i>
Zoogdieren-landzoogdieren	Ree	<i>Capreolus capreolus</i>
Zoogdieren-landzoogdieren	Rosse woelmuis	<i>Clethrionomys glareolus</i>
Zoogdieren-landzoogdieren	Veldmuis	<i>Microtus arvalis</i>
Zoogdieren-landzoogdieren	Vos	<i>Vulpes vulpes</i>
Zoogdieren-landzoogdieren	Wezel	<i>Mustela nivalis</i>
Zoogdieren-landzoogdieren	Woelrat	<i>Arvicola terrestris</i>

Bijlage 3: Vleermuizen en ruimtelijke ingrepen

Vleermuizen en hun leefgebied worden beschermd door de Wet natuurbescherming. In deze wet is bepaald dat in het geval van een ruimtelijke ingreep ruim van tevoren bekeken moet worden of de ingreep nadelige invloed kan hebben op vleermuizen en hoe hiermee omgegaan moet worden.

Verblijfplaatsen

Vleermuizen maken het hele jaar door gebruik van verschillende verblijfplaatsen (o.a. in bomen en gebouwen). Vleermuisverblijfplaatsen zijn op te delen in verschillende typen: winterverblijfplaats (waar overwinterd wordt), dagkwartieren (waar de mannetjes in de kraamkolonieperiode overdag zitten, alleen of in kleine groepjes), kraamkolonies (vrouwtjes en hun jongen, vaak in grote groepen), paarverblijven (waar gepaard wordt, vaak in het najaar, soms gelijk aan de winterverblijfplaats) en tussenkwartieren (gebruikt in de periode tussen overwinteren en de zomerperiode in). Per type verblijfplaats gebruiken vleermuizen vaak meerdere verblijven waar tussen gewisseld wordt, bijvoorbeeld wanneer elders het klimaat geschikter is of om aan parasieten te ontkomen. Vleermuizen zijn wel zeer honkvast wat betreft de typen verblijven die ze gebruiken. Dit betekent dat hun verblijven belangrijk zijn voor instandhouding van de populatie en dat deze daarom beschermd worden door de wet.

Sinds mei 2009 is het Vleermuisprotocol vastgesteld. Dit is opgesteld door het Netwerk Groene Bureaus en de Zoogdiervereniging VZZ in overleg met de Dienst Landelijk Gebied (DLG) en de Gegevensautoriteit Natuur (GaN). Het protocol dient als leidraad voor het bepalen hoe en hoe vaak geïnterviewd moet worden om te voldoen aan de wetgeving. Voor het bepalen of een gebouw of een potentieel geschikte boom van belang is als vleermuisverblijfplaats, is over het algemeen een langlopend onderzoek nodig (van april/mei t/m september/oktober) en zijn 4 tot 7 bezoeken nodig. Om onnodige vertraging te voorkomen, wordt daarom aangeraden om in de planning van de voorgenomen plannen rekening te houden met deze onderzoeksperiode.

Maatregelen ten behoeve van vleermuizen zijn nodig:

- indien sprake is van een verblijfplaats die van significant belang is of zou kunnen zijn en/of;
- indien vleermuizen aangetroffen zijn.

Er is sprake van een significant belangrijke verblijfplaats (ook wel vaste verblijfplaats genoemd, een verblijfplaats die van belang is voor een populatie) als:

- er sprake is van een kraamkolonie;
- er sprake is van een belangrijke overwinteringsplaats of paarplaats;
- er geen alternatieve verblijfplaatsen in de directe omgeving beschikbaar zijn;
- de gunstige staat van instandhouding van de (populatie van) de soort in het geding is bij het verdwijnen van de verblijfplaats.

De te nemen maatregelen moeten er voor zorgen dat verbodsbepalingen uit de Wet natuurbescherming niet overtreden worden. Dit betekent dat er geen dieren gedood, verwond of actief verstoord mogen worden en dat in geval van significant belangrijke verblijfplaatsen deze behouden

moeten blijven of anders tijdig op een goede manier vervangen dienen te worden. De functie die het leefgebied voor de betreffende populatie vervult, moet onverminderd blijven bestaan.

Om te voorkomen dat dieren gedood, verwond of actief verstoord worden, kunnen de volgende mitigerende maatregelen nodig zijn:

- niet slopen in de winterslaapperiode (in deze periode kan zelden met zekerheid worden vastgesteld dat vleermuizen afwezig zijn in een potentieel geschikt en onoverzichtelijk object, omdat ze dan ook 's nachts passief zijn. Dat maakt ze in deze periode overigens extra kwetsbaar);
- vlak voor de sloop onderzoeken of er individuen aanwezig zijn in het te slopen object. Zijn deze wel aanwezig dan geldt dat gewacht moet worden tot het dier of de dieren weg zijn.

Om zeker te weten of de mitigerende maatregelen voldoende zijn kan een ontheffing aangevraagd worden bij de provincie waarin de ingreep plaatsvindt. Een afwijzingsbrief, die stelt dat geen ontheffing nodig is, 'omdat als de voorgestelde maatregelen genomen worden er immers geen verboden overtreden worden' geldt als goedkeuring van de voorgestelde maatregelen. Zijn de maatregelen niet voldoende, dan moeten deze aangepast worden. Als dat niet mogelijk is of wanneer compenserende maatregelen nodig zijn (bijvoorbeeld aanbieden van alternatieve verblijfplaatsen), is een ontheffing nodig. Deze wordt alleen verstrekt in geval van projecten waarbij sprake is van een groot openbaar belang.

Jachtgebied en vliegroutes

Naast verblijfplaatsen bestaat het leefgebied van vleermuizen ook uit foerageergebied en vliegroutes (vaak bomenrijen of waterlopen). Deze zijn ook beschermd als zij van significant belang zijn. Zij gelden als significant belangrijk indien bij aantasting de functionaliteit van de verblijfplaats(en) in het geding komt. Is dat het geval, dan zijn maatregelen nodig die dit voorkomen, anders is een ontheffing nodig. Ook hier geldt dat deze alleen verstrekt wordt in geval van projecten waarbij sprake is van een groot openbaar belang.

Bijlage 4: Vogels en ruimtelijke ingrepen

Als mitigerende maatregelen genomen kunnen worden om de functionaliteit van de voortplantings- en/of vaste rust- en verblijfplaats te garanderen, hoeft geen ontheffing van de Wet natuurbescherming aangevraagd te worden. Om zeker te weten of de mitigerende maatregelen voldoende zijn en er inderdaad geen ontheffing nodig is, kan een ontheffing aangevraagd worden om de maatregelen (goed) te laten keuren. Indien goedgekeurd, wordt door de provincie een “positieve afwijzing” afgegeven.

Als geen maatregelen genomen kunnen worden om de functionaliteit van de voortplantings- en/of rust- en verblijfplaats te garanderen of wanneer compenserende maatregelen nodig zijn (bijvoorbeeld het aanbieden van alternatieve verblijfplaatsen), dient een ontheffing aangevraagd te worden op grond van een wettelijk belang uit de Vogelrichtlijn.

De aanvraag wordt beoordeeld op de volgende punten:

- Is er een wettelijk belang?
- Is er een andere bevredigende oplossing?
- Komt de gunstige staat van instandhouding in gevaar?

“Ruimtelijke inrichting en ontwikkeling” of een “dwingende reden van groot openbaar belang” gelden echter niet als een wettelijk belang. Dit betekent dat de provincie in het kader van ruimtelijke ingrepen alleen een positieve afwijzing af kan geven.

Bescherming van vogelnesten

Artikel 3.1 lid 2 uit de Wet natuurbescherming luidt:

“Het is verboden opzettelijk nesten, rustplaatsen en eieren van vogels als bedoeld in het eerste lid te vernielen of te beschadigen, of nesten van vogels weg te nemen”.

Voorafgaand en tijdens de werkzaamheden moet rekening gehouden worden met eventueel aanwezige vogelnesten. Er is sprake van een nest wanneer er nestindicatief gedrag is waargenomen en/of er een broedsel aanwezig is. Het vernielen of beschadigen van een nest is verboden. Dit geldt voor alle vogelsoorten. De meeste vogels maken echter elk broedseizoen een nieuw nest of zijn goed in staat om een nieuw nest te maken. Deze vogelnesten voor eenmalig gebruik vallen alleen onder de bescherming van de Wnb wanneer het in gebruik is (tijdens het broedseizoen). Wanneer een dergelijk nest niet in gebruik is, is geen ontheffing nodig voor het vernielen of beschadigen ervan.

Verstoring van vogels is ook verboden, maar er bestaat een uitzondering voor verstoring die niet van wezenlijke invloed is op de staat van instandhouding van de desbetreffende vogelsoort (artikel 3.1 lid 5 Wnb). Dit betekent dat verstoring tijdens het broedseizoen toegestaan is, mits de staat van instandhouding van de betreffende vogelsoort gewaarborgd blijft.

Een (beperkt) aantal soorten bewoont het nest permanent of keert elk jaar terug naar hetzelfde nest. Verblijfplaatsen van deze vogelsoorten zijn niet alleen beschermd wanneer ze in gebruik zijn, maar het hele jaar:

1. Nesten die, behalve gedurende het broedseizoen als nest, buiten het broedseizoen in gebruik zijn als vaste rust- en verblijfplaats (voorbeeld: Steenuil).
2. Nesten van koloniebroeders die elk broedseizoen op dezelfde plaats broeden en die daarin zeer honkvast zijn of afhankelijk zijn van bebouwing of biotoop. De (fysieke) voorwaarden voor de nestplaats zijn vaak zeer specifiek en limitatief beschikbaar (voorbeeld: Roek, Gierzwaluw en Huismus).
3. Nesten van vogels, zijnde geen koloniebroeders, die elk broedseizoen op dezelfde plaats broeden en die daarin zeer honkvast zijn of afhankelijk van bebouwing. De (fysieke) voorwaarden voor de nestplaats zijn vaak zeer specifiek en limitatief beschikbaar (voorbeeld: Ooievaar, Kerkuil en Slechtvalk).
4. Vogels die jaar in jaar uit gebruik maken van hetzelfde nest en die zelf niet of nauwelijks in staat zijn een nest te bouwen (voorbeeld: Boomvalk, Buizerd en Ransuil).

Tot slot is er nog een categorie 5: Nesten van vogels die weliswaar vaak terugkeren naar de plaats waar zij het jaar daarvoor hebben gebroed of de directe omgeving daarvan, maar die wel over voldoende flexibiliteit beschikken om, als de broedplaats verloren is gegaan, zich elders te vestigen. Voor deze soorten is extra onderzoek nodig, ook al zijn hun nesten niet jaarrond beschermd; deze soorten zijn namelijk *wel* jaarrond beschermd als zwaarwegende feiten of ecologische omstandigheden dat rechtvaardigen.

Hieronder de lijst met jaarrond beschermde vogelnesten:

Nesten van de volgende soorten zijn jaarrond beschermd indien ze nog in functie zijn:

Boomvalk	<i>Falco subbuteo</i>
Buizerd	<i>Buteo buteo</i>
Gierzwaluw	<i>Apus apus</i>
Grote gele kwikstaart	<i>Motacilla cinerea</i>
Havik	<i>Accipiter gentilis</i>
Huisemus	<i>Passer domesticus</i>
Kerkuil	<i>Tyto alba</i>
Oehoe	<i>Bubo bubo</i>
Ooievaar	<i>Ciconia ciconia</i>
Ransuil	<i>Asio otus</i>
Roek	<i>Corvus frugilegus</i>
Slechtvalk	<i>Falco peregrinus</i>
Sperwer	<i>Accipiter nisus</i>
Steenuil	<i>Athene noctua</i>
Wespendief	<i>Pernis apivorus</i>
Zwarte wouw	<i>Milvus migrans</i>

Nesten van de volgende soorten zijn niet jaarrond beschermd (categorie 5), maar hiervan is inventarisatie wel gewenst:

Blauwe reiger	<i>Ardea cinerea</i>
Boerenwaluw	<i>Hirundo rustica</i>
Bonte vliegenvanger	<i>Ficedula hypoleuca</i>
Boomklever	<i>Sitta europaea</i>
Boomkruiper	<i>Certhia brachydactyla</i>
Bosuil	<i>Strix aluco</i>
Brilduiker	<i>Bucephala clangula</i>
Draaihals	<i>Jynx torquilla</i>
Eider	<i>Somateria mollissima</i>
Ekster	<i>Pica pica</i>
Gekraagde roodstaart	<i>Phoenicurus phoenicurus</i>
Glanskop	<i>Parus palustris</i>
Grauwe vliegenvanger	<i>Muscicapa striata</i>
Groene specht	<i>Picus viridis</i>
Grote bonte specht	<i>Dendrocopos major</i>
Hop	<i>Upupa epops</i>
Huiswaluw	<i>Delichon urbica</i>
IJsvogel	<i>Alcedo atthis</i>
Kleine bonte specht	<i>Dendrocopos minor</i>
Kleine vliegenvanger	<i>Ficedula parva</i>
Koolmees	<i>Parus major</i>
Kortsnavelboomkruiper	<i>Certhia familiaris macrodactyla</i>
Oeverwaluw	<i>Riparia riparia</i>
Pimpelmees	<i>Parus caeruleus</i>
Raaf	<i>Corvus corax</i>
Ruigpootuil	<i>Aegolius funereus</i>
Spreeuw	<i>Sturnus vulgaris</i>
Tapuit	<i>Oenanthe oenanthe</i>
Torenvalk	<i>Falco tinnunculus</i>
Zeearend	<i>Haliaeetus albicilla</i>
Zwarte kraai	<i>Corvus corone</i>
Zwarte mees	<i>Parus ater</i>
Zwarte roodstaart	<i>Phoenicurus ochruros</i>
Zwarte specht	<i>Dryocopus martius</i>